

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

TRẦN XUÂN DƯƠNG

**THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP THỰC HIỆN
TIÊU CHÍ MÔI TRƯỜNG TRONG XÂY DỰNG
NÔNG THÔN MỚI TRÊN ĐỊA BÀN
HUYỆN VỊ XUYÊN, TỈNH HÀ GIANG**

LUẬN VĂN THẠC SĨ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN

THÁI NGUYÊN - 2018

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

TRẦN XUÂN DƯƠNG

**THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP THỰC HIỆN
TIÊU CHÍ MÔI TRƯỜNG TRONG XÂY DỰNG
NÔNG THÔN MỚI TRÊN ĐỊA BÀN
HUYỆN VỊ XUYÊN, TỈNH HÀ GIANG**

**Ngành : Phát triển nông thôn
Mã số ngành: 8.62.01.16**

LUẬN VĂN THẠC SĨ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS Đinh Ngọc Lan

THÁI NGUYÊN - 2018

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi, các kết quả nghiên cứu được trình bày trong luận văn là trung thực, khách quan và chưa từng dùng để bảo vệ lấy bất kỳ học vị nào.

Tôi xin cam đoan rằng mọi sự giúp đỡ cho việc thực hiện luận văn đã được cảm ơn, các thông tin trích dẫn trong luận văn này đều được chỉ rõ nguồn gốc.

Thái Nguyên, ngày 27 tháng 03 năm 2018

Tác giả luận văn

Trần Xuân Dương

LỜI CẢM ƠN

Trong suốt thời gian học tập, nghiên cứu và hoàn thành luận văn, tôi đã nhận được sự hướng dẫn, chỉ bảo tận tình của các thầy cô giáo, sự giúp đỡ, động viên của bạn bè, đồng nghiệp và gia đình.

Nhân dịp hoàn thành luận văn, cho phép tôi được bày tỏ lòng kính trọng và biết ơn sâu sắc đến cô giáo hướng dẫn **PGS.TS Đinh Ngọc Lan** đã tận tình hướng dẫn, dành nhiều công sức, thời gian và tạo điều kiện cho tôi trong suốt quá trình học tập và thực hiện đề tài.

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn chân thành tới Phòng Đào tạo, Khoa Kinh tế và Phát triển nông thôn, Trường Đại học Nông Lâm Thái Nguyên đã tận tình giúp đỡ tôi trong quá trình học tập, thực hiện đề tài và hoàn thành luận văn.

Tôi xin chân thành cảm ơn tập thể lãnh đạo, cán bộ viên chức của UBND huyện Vị Xuyên, Phòng Tài nguyên và Môi trường, Nông nghiệp và PTNT huyện đã giúp đỡ và tạo điều kiện cho tôi trong suốt quá trình thực hiện đề tài.

Xin chân thành cảm ơn gia đình, người thân, bạn bè, đồng nghiệp đã tạo mọi điều kiện thuận lợi và giúp đỡ tôi về mọi mặt, động viên khuyến khích tôi hoàn thành luận văn./.

Thái Nguyên, ngày 27 tháng 03 năm 2018

Tác giả luận văn

Trần Xuân Dương

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC BẢNG.....	v
MỞ ĐẦU	vi
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu.....	2
3. Những đóng góp mới, ý nghĩa khoa học hoặc thực tiễn	3
CHƯƠNG 1. TỔNG QUAN TÀI LIỆU	4
1.1. Cơ sở lý luận của đề tài	4
1.1.1. Khái niệm về nông thôn, nông thôn mới.....	4
1.1.2. Sự cần thiết xây dựng nông thôn mới	4
1.1.3. Nguyên tắc, mục tiêu xây dựng nông thôn mới	5
1.1.4. Đặc điểm, nội dung tiêu chí môi trường	6
1.1.5. Nội dung đánh giá tình hình thực hiện tiêu chí môi trường trong xây dựng nông thôn mới	7
1.1.6. Các yếu tố ảnh hưởng tới tình hình thực hiện tiêu chí môi trường trong xây dựng nông thôn mới	12
1.2. Cơ sở thực tiễn	14
1.2.1. Kinh nghiệm của một số nước về phát triển nông thôn và bảo vệ môi trường	14
1.2.2. Kinh nghiệm của một số địa phương về thực hiện tiêu chí môi trường trong xây dựng nông thôn mới	19
1.2.3. Bài học kinh nghiệm rút ra cho huyện Vị Xuyên, tỉnh Hà Giang về thực hiện tiêu chí môi trường trong xây dựng nông thôn mới	22
1.3. Tổng quan các công trình nghiên cứu có liên quan	23
CHƯƠNG 2. ĐỐI TƯỢNG, NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU.....	26
2.1. Đối tượng, phạm vi nghiên cứu	26

2.1.2. Phạm vi nghiên cứu.....	26
2.2. Nội dung nghiên cứu.....	26
2.3. Phương pháp nghiên cứu.....	26
2.3.1. Phương pháp thu thập dữ liệu	26
2.3.2. Phương pháp xử lý dữ liệu	27
2.3.3. Phương pháp phân tích dữ liệu	28
2.4. Hệ thống chỉ tiêu nghiên cứu	28
2.4.1. Nhóm chỉ tiêu về tuyên truyền, phổ biến tiêu chí môi trường	28
2.4.2. Nhóm chỉ tiêu về huy động nguồn lực	28
2.4.3. Nhóm chỉ tiêu về kết quả thực hiện tiêu chí môi trường	28
2.4.4. Nhóm chỉ tiêu về giám sát, đánh giá	29
CHƯƠNG 3. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN.....	30
3.1. Đặc điểm địa bàn nghiên cứu.....	30
3.1.1. Điều kiện tự nhiên.....	30
3.1.2. Điều kiện kinh tế xã hội	31
3.2. Khái quát Chương trình xây dựng nông thôn mới của huyện Vị Xuyên, tỉnh Hà Giang	33
3.2.1. Tình hình triển khai.....	33
3.2.2. Kết quả thực hiện	35
3.2.3. Tình hình thực hiện tiêu chí môi trường	37
3.3. Thực trạng thực hiện tiêu chí môi trường tại huyện Vị Xuyên, tỉnh Hà Giang	37
3.3.1. Hiện trạng thực hiện tiêu chí môi trường trong xây dựng nông thôn	37
3.3.2. Đánh giá tình hình thực hiện tiêu chí môi trường trong xây dựng nông thôn.....	50
3.3.3. Tổng hợp kết quả thực hiện các chỉ tiêu trong tiêu chí môi trường tại huyện Vị Xuyên.....	61
3.4. Các yếu tố ảnh hưởng đến tình hình thực hiện tiêu chí môi trường trong xây dựng NTM trên địa bàn huyện Vị Xuyên, tỉnh Hà Giang.....	62
3.4.1. Nhận thức của người dân	62
3.4.2. Cơ chế chính sách	64
3.4.4. Kinh phí.....	65

3.4.5. Sự tham gia của người dân và các tổ chức đoàn thể xã hội	68
3.5. Đánh giá chung thực hiện tiêu chí môi trường trong xây dựng NTM trên địa bàn huyện Vị Xuyên, tỉnh Hà Giang	70
3.5.1. Kết quả đạt được	70
3.5.2. Hạn chế.....	72
3.5.3. Nguyên nhân hạn chế	73
3.6. Đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả thực hiện tiêu chí môi trường trong xây dựng nông thôn mới tại huyện Vị Xuyên, tỉnh Hà Giang	74
3.6.1. Quan điểm và định hướng.....	74
3.6.2. Một số giải pháp nâng cao hiệu quả thực hiện tiêu chí môi trường trong xây dựng nông thôn mới tại huyện Vị Xuyên, tỉnh Hà Giang	79
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ	83
1. Kết luận	83
2. Kiến nghị	83
TÀI LIỆU THAM KHẢO	85
PHỤ LỤC	

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 3.1. Kết quả chi tiết thực hiện các tiêu chí xây dựng nông thôn mới của huyện Vị Xuyên đến năm 2017	36
Bảng 3.2. Tổng hợp các công trình nước sinh hoạt trên địa bàn huyện Vị Xuyên năm 2017	38
Bảng 3.3. Thực trạng nguồn nước sinh hoạt và công tác cung cấp nước sạch của huyện Vị Xuyên năm 2017	40
Bảng 3.4. Tổng hợp các doanh nghiệp đang hoạt động sản xuất kinh doanh trên địa bàn huyện Vị Xuyên năm 2017	42
Bảng 3.5. Tải lượng CTR từ các cơ sở sản xuất nằm ngoài KCN năm 2017	48
Bảng 3.6. Tổng hợp phương tiện, nhân lực thực hiện thu gom rác thải đô thị của Đội dịch vụ công cộng môi trường huyện	49
Bảng 3.7. Nội dung và các hình thức tuyên truyền xây dựng NTM giai đoạn 2015- 2017	52
Bảng 3.8. Đánh giá của người dân về hoạt động tuyên truyền môi trường trong xây dựng nông thôn mới	54
Bảng 3.9. Kết quả huy động và thực hiện nguồn lực đầu tư thực hiện tiêu chí môi trường xây dựng NTM 2011-2017	56
Bảng 3.10. Sự tham gia của người dân về thực hiện tiêu chí môi trường trong xây dựng nông thôn mới	58
Bảng 3.11. Kết quả thực hiện chỉ tiêu về môi trường trong tiêu chí về môi trường tại huyện Vị Xuyên	61
Bảng 3.12. Nhận thức của người dân về tiêu chí môi trường trong xây dựng nông thôn mới	63
Bảng 3.13. Nguồn vốn thực hiện chương trình MTQG xây dựng nông thôn mới giai đoạn 2012 - 2017	67

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Phát triển nông nghiệp và xây dựng nông thôn mới có vị trí chiến lược trong sự nghiệp CNH, HĐH đất nước. Hội nghị lần thứ 7 của ban chấp hành Trung ương Đảng khóa X đã ban hành Nghị quyết số 26-NQ/TW ngày 5/8/2008 về vấn đề nông nghiệp, nông dân và nông thôn. Nghị quyết đã xác định mục tiêu xây dựng nông thôn mới đến năm 2020. Ngày 16/4/2009 Thủ tướng Chính phủ đã có Quyết định số 491/QĐ-TTg ban hành bộ tiêu chí quốc gia (bao gồm 19 tiêu chí) về nông thôn mới. Ngày 17/10/2016 Thủ tướng Chính phủ đã ban hành quyết định số 1980/QĐ-TTg về việc ban hành Bộ tiêu chí quốc gia về xây dựng nông thôn mới giai đoạn 2016-2020. Đây là cơ sở để chỉ đạo xây dựng mô hình nông thôn mới nhằm thực hiện các mục tiêu quốc gia về nông thôn phù hợp với điều kiện kinh tế - xã hội của đất nước. Mục tiêu của việc xây dựng nông thôn mới ngoài việc phát triển kinh tế nâng cao đời sống vật chất, tinh thần của cộng đồng dân cư thì việc bảo vệ môi trường sinh thái tại nơi người dân sinh sống rất quan trọng. Trong bộ tiêu chí quốc gia nông thôn mới thì tiêu chí số 17 nói về vấn đề môi trường nông thôn. Tuy nhiên, trong xây dựng nông thôn mới, nhiều địa phương đã “gặp khó khăn” về tiêu chí môi trường. Môi trường nông thôn đã và đang trở thành vấn đề nan giải, các địa phương cần nhìn nhận việc thực hiện tiêu chí môi trường trong xây dựng nông thôn mới là quan trọng và lâu dài, cần được quan tâm đúng mức. Bởi vì, khi môi trường nông thôn bị suy giảm, sẽ dẫn đến nhiều hệ lụy xấu mà rất khó khắc phục như bệnh tật gia tăng, nguồn nước, đất sản xuất... bị ô nhiễm, suy giảm.

Từ năm 2011, Hà Giang đã tổ chức triển khai chương trình xây dựng Nông thôn mới (XDNTM) tại 177/195 xã, phường, thị trấn. Tính đến cuối năm 2016, toàn tỉnh Hà Giang đã có 16 xã đạt chuẩn nông thôn mới, 02 xã đạt từ 15 – 18 tiêu chí, 24 xã đạt từ 10 – 14 tiêu chí, 132 xã đạt từ 5 – 9 tiêu chí và 03 xã đạt dưới 5 tiêu chí. Các tiêu chí chưa đạt của các xã biên giới chủ yếu là đường giao thông nông thôn, phổ cập giáo dục, cơ sở hạ tầng còn nghèo nàn và thiếu đồng bộ, mức thu nhập của người dân còn thấp, tỷ lệ hộ nghèo còn khá cao và môi trường ô nhiễm.

Vị Xuyên là huyện miền núi biên giới phía Bắc Việt Nam, nằm bao quanh thành phố Hà Giang, tỉnh Hà Giang. Sau 7 năm (từ 2012) triển khai Chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới, diện mạo các vùng nông thôn trên địa bàn huyện đã có nhiều đổi thay tích cực. Tuy nhiên, trong quá trình triển khai xây dựng NTM, cấp ủy đảng, chính quyền địa phương đang gặp khó khăn, vướng mắc trong việc thực hiện tiêu chí môi trường. Vấn đề môi trường nông thôn gần như bị bỏ ngỏ với nhiều bức xúc về môi trường làng nghề, môi trường trong sản xuất nông nghiệp, rác thải, nước thải nông thôn ô nhiễm... quy hoạch môi trường nông thôn luôn là vấn đề của các cấp, các ngành của huyện nguyên nhân do địa hình bị chia cắt và thói quen sinh hoạt cùng quan niệm lạc hậu trong đời sống của đồng bào dân tộc thiểu số, điều kiện kinh tế khó khăn là những yếu tố khiến nhiều địa phương không thể thực hiện hiệu quả tiêu chí môi trường trong xây dựng NTM. Đây là những khó khăn, thách thức lớn đòi hỏi sự nỗ lực và quyết tâm cao hơn nữa của cả hệ thống chính trị và các tầng lớp nhân dân trong công tác bảo vệ môi trường. Để giải bài toán về môi trường trong xây dựng nông thôn mới, huyện đã xác định rõ nhiệm vụ và đề ra các giải pháp, trong đó huy động sự tham gia của các cấp, các ngành, các đơn vị, tổ chức, cá nhân thực hiện công tác bảo vệ môi trường. Phân công nhiệm vụ cho các ngành, các cấp, các tổ chức, doanh nghiệp, chủ động xây dựng và phối hợp tổ chức thực hiện, gắn mục tiêu, nhiệm vụ bảo vệ môi trường vào các chương trình, kế hoạch, dự án phát triển kinh tế - xã hội. Chính vì những lý do đó, tôi tiến hành nghiên cứu đề tài: ***“Thực trạng và giải pháp thực hiện tiêu chí môi trường trong xây dựng nông thôn mới trên địa bàn huyện Vị Xuyên, tỉnh Hà Giang”***.

2. Mục tiêu nghiên cứu

- Đánh giá thực trạng việc thực hiện tiêu chí môi trường trong xây dựng nông thôn mới tại huyện Vị Xuyên, tỉnh Hà Giang.
- Phân tích các yếu tố ảnh hưởng đến việc thực hiện tiêu chí môi trường trong xây dựng nông thôn mới trên địa bàn huyện Vị Xuyên, tỉnh Hà Giang.
- Đề xuất được một số giải pháp cơ bản nhằm nâng cao hiệu quả trong việc triển khai thực hiện tiêu chí môi trường trong xây dựng nông thôn mới trên địa bàn huyện Vị Xuyên, tỉnh Hà Giang.